

UA PIXLA - poskytnutí nízkoprahových sociálních služeb ukrajinským dětem a mládeži

Abstrakt případové studie popisuje praxi projektu

UA Pixla - poskytnutí nízkoprahových sociálních služeb ukrajinským dětem a mládeži

Realizátor projektu

Organizace Ponton z. s., založená v roce 1996 v Plzni, se specializuje na podporu dětí a mládeže, zejména ze znevýhodněného prostředí. Provozuje tři registrované sociální služby (dvě nízkoprahová zařízení a terénní program) a další aktivity jako program včasné péče. Druhou oblastí jejího zaměření je advokační práce v souvislosti s bydlením na ubytovnách.

Ponton je vnímán jako flexibilní a profesionální organizace, která dokázala rychle reagovat i na situaci spojenou s příchodem ukrajinských uprchlíků a na absenující služby podpory pro děti a mládež.

Cíle projektu

Hlavním cílem projektu bylo zpřístupnit pro ukrajinsky mluvící klienty nízkoprahové služby nabízené v Nízkoprahovém zařízení pro děti a mládež (dále NZDM) Pixla.

Projekt usiloval o prevenci vzniku a rozvoje rizikového chování, o posílení schopnosti mladých lidí zvládat stres, adaptovat se na nové podmínky a orientovat se v institucionálním systému, který je v mnohém odlišný od toho, na který byli zvyklí. Záměrem bylo také rozvíjet sociální dovednosti příchozích a mezilidské kompetence, podpořit jejich aktivní zapojení do společnosti prostřednictvím volnočasových aktivit. Projekt se zaměřil na podporu dětí a mladých lidí ve vzdělávání nebo při volbě profesní dráhy či při hledání zaměstnání.

Spolupracující subjekty

Projekt neměl partnera. V rámci realizace projektu Ponton spolupracoval s řadou subjektů, z nichž uvedme:

- **Česká asociace streetwork**, střešní organizace nízkoprahových služeb, poskytovala Pontonu metodickou podporu při práci s uprchlíky. Společně vytvořili metodiku pro zapojení interkulturních asistentů a sdíleli zkušenosti v rámci profesní platformy.
- **Krajské centrum vzdělávání** spolupracovalo s Pontonem při podpoře ukrajinských dětí a mladistvých, kterým nabízelo jazykové kurzy a kariérové poradenství. Vzájemně si doporučovali klienty, poskytovali informace.

Mezi další spolupracující subjekty patřily školy, neziskové organizace, samospráva a Úřad práce aj., s nimiž spolupráce spočívala zejména při řešení individuálních situací klientů.

Cílová skupina

Cílovou skupinou projektu byli děti a mladí dospělí ve věku 6–20 let, kteří v důsledku války uprchli z Ukrajiny a žili v Plzni. Většina dětí uprchlické populace se neúčastnila volnočasových aktivit, a to zejména kvůli finančním a specificky oproti českým dětem jazykovým bariérám. Rodiny těchto dětí často čelily nižší životní úrovni než na Ukrajině. Děti se potýkaly s problémy se začleněním do školních kolektivů, šikanou.

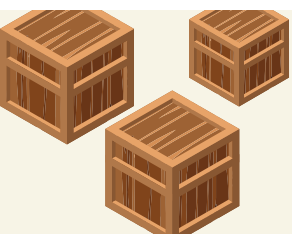
Aktivity projektu

V rámci projektu byly realizovány **tři klíčové aktivity** – jednalo se o zajištění ambulantní a terénní formy služby a o aktivitu zaměřenou na vzdělávání zaměstnanců a supervize.

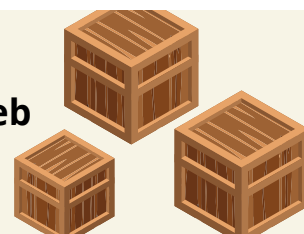
- **Ambulantní forma služby**

Aktivita umožňovala klientům navštěvovat NZDM PIXLA. V nízkoprahovém zařízení jim byla poskytována individuální i skupinová podpora v bezpečném

UA PIXLA - poskytnutí nízkoprahových sociálních služeb ukrajinským dětem a mládeži

a stabilním prostředí, které se dětem z jejich života vytratilo. Služba zahrnovala pomoc s orientací v českém školství, na pracovním trhu i v běžném životě, rovněž podporu při řešení osobních, sociálních a krizových situací, volnočasové aktivity, doučování a programy pro různé oblasti života.

● Terénní forma služby

Prostřednictvím této aktivity, pracovníci kontaktovali děti a mladé dospělé přímo v místech, kde žili nebo trávili čas. V rámci terénní formy služby navíc probíhaly doprovody klientů, byly pořádány venkovní akce nebo bylo jednáno s klientům blízkými osobami, např. rodiči (se souhlasem klienta).

Přínosy projektu

Za nejdůležitější dopad projektových aktivit pracovníci označovali vybudovanou **důvěru**, a to nejen u dětí, ale také u rodičů. Děti se cítily v PIXLE vítány, oceňovaly přátelský přístup pracovníků PIXLY a podporu, kterou jim pracovníci zajistili.

„Nikdo tady neříká sprostý slova na mě. (...) Když jsem něco udělal špatně, tak řekli – tak to udělej znova, neudělej tohle a udělej to jinak.“ (účastník projektu)

Zároveň pracovníci uváděli, že důvěra, kterou se jim podařilo u klientů vybudovat, je přenosná také na další organizace, což umožňovalo vytvořit kolem klientů **sítě podpory**, které důvěřovali.

Mezi důležité přínosy pracovníci NZDM PIXLA řadili poskytnutí **bezpečného prostoru** dětem, které k nim přicházely. PIXLA nabízela řadu aktivit a **možností rozvoje**, ale také měla jasně nastavená pravidla, která bylo potřeba dodržovat (např. nepoužívání vulgarismů). Široká nabídka volnočasových aktivit byla pro děti lákavá, umožnila jim rozvíjet svůj talent, realizovat se.

To, že děti našly bezpečné místo, kam začaly docházet, bylo prvním krokem k nalezení nových přátel a také k jejich **integraci do české společnosti**.

„Předtím než jsem našla kamarádku, která mě sem do Pixly přivedla, i já jsem seděla doma, nic jsem nedělala...“ (účastnice projektu)

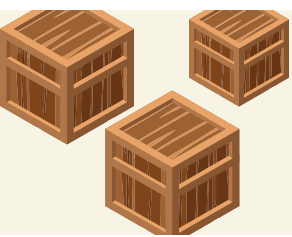
Jazykové kluby, ale i neformální komunikace s pracovníky, dalšími dětmi v klubu a na společných aktivitách ústila v **osvojení si českého jazyka**. Pracovníci také zprostředkovávali kurzy češtiny u jiných organizací.

V oblasti vzdělávání byly dopady zmiňovány na úrovni základního vzdělávání, ale také v systému středních a vysokých škol a nabízených oborů vzdělávání. PIXLA poskytovala vše – od kariérového poradenství, přes přípravu na střední školy až po praktickou pomoc s podáním přihlášek na střední školy. Podstatná byla také **motivace pro vzdělávání**, pomoc při zvládnutí učiva.

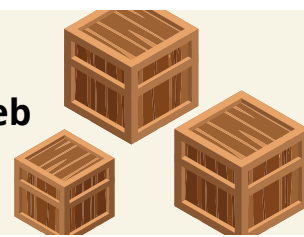
Starším klientům projekt pomohl **při začlenění na trh práce**. Klienti se naučili, jak si najít brigádu, zaměstnání, dozvěděli se, jaké existují druhy pracovních smluv, jaké jsou běžné pracovní podmínky.

Důležitým tématem byl **zdravotní systém a přístup ke zdravotní péči**. PIXLA se zaměřovala také na **duševní zdraví dětí**.

UA PIXLA - poskytnutí nízkoprahových sociálních služeb ukrajinským dětem a mládeži

Osvědčené postupy

Za příklad dobré praxe lze označit způsob **zapojení a začlenění interkulturních pracovníků do již fungující sociální služby** NZDM PIXLA. Sociální služba, která byla určena českým dětem, a jejíž služby využívaly zejména romské děti žijící v podmínkách sociálního vyloučení, zpřístupnila své služby také ukrajinským dětem. Interkulturní pracovníci se staly stálou součástí týmu PIXLA. V počátku představovaly „most“ mezi ukrajinskými dětmi a původními pracovníky, ale v době zpracování případové studie již měly i své české klienty a čeští pracovníci zase ukrajinské.

Výhoda posílení etablované sociální služby byla spatřována v tom, že tato **služba bude klientům dostupná i po ukončení z financování OPZ+**. Klienti jsou na ni navázáni a i v případě, že by se nepodařilo získat dostatek finančních prostředků na mzdy interkulturních pracovníků, službu mohou využívat nadále.

Při práci s cílovou skupinou se dále osvědčilo:

- **Pracovníci PIXLY** absolvovali **kurz o Ukrajině**, specifických, zvyklostech a tradicích, což při práci s ukrajinskými dětmi oceňovali. Za důležitý byl považován také rozvoj ukrajinských pracovníků, kteří například absolvovali kurz pracovníků v sociálních službách.
- Velkou výzvu představovalo **propojení romské a ukrajinské klientely**. Pracovníkům se dařilo na jejich vzájemných vztazích pracovat. Počáteční obavy z konfliktů mezi romskými a ukrajinskými dětmi a také, že k rozšíření cílové skupiny dojde na úkor stávajících klientů, se nenaplnily.
- V průběhu projektu byla **zavedena režimová opatření** – klub byl otevřen každý den pro jinou věkovou skupinu klientů. Jednalo se o reakci na přijímání většího počtu klientů a v souvislosti s tím také o zajištění a udržení kvality poskytovaných služeb.

Bariéry a výzvy

Za zásadní překážku integrace (nejen ukrajinské cílové skupiny), kterou však nedokázal ovlivnit, viděl Ponton v **bydlení na ubytovnách**, mnohdy v nevyhovujících podmínkách a chybějící sociální bydlení.

Ve vztahu ukrajinským dětem byla také uváděna **nedostupnost zdravotní péče**, respektive se nedařilo dětem zajistit pediatra či zubaře.

Jako vysoko nastavená byla označena cílová hodnota indikátoru – Využívání podpořených služeb (670102). Realizační tým neměl obavy, že by zůstal indikátor nenaplněn, ale zároveň pocítoval, že je to hraniční hodnota s ohledem na zachování kvality poskytovaných služeb.

